

Protokół kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Osinie

Jednostka kontrolowana:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Osinie

Osina 62

72-221 Osina

e-mail: ops@osina.pl

Strona BIP: <http://www.opsosina.naszbiip.pl/>

Kontrolujący:

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w składzie:

- Iwona Szczygieł – starszy inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem,
- Anna Karska – inspektor wojewódzki,

na podstawie upoważnienia Wojewody Zachodniopomorskiego nr 20/2024 z dnia 11 kwietnia 2024 r.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1065).

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie oraz Wójt Gminy Osina zostali powiadomieni o terminie przeprowadzenia kontroli, zgodnie z §12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej.

W dniu 19 kwietnia 2024 r. kontrolujący złożyli oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie ich od udziału w kontroli.

(akta kontroli str. 1-7)

Termin i miejsce kontroli:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 22 – 25 kwietnia 2024 r. w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie.

Zakres kontroli

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań gminy z zakresu pomocy społecznej wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli.

Kontrola została przeprowadzona w oparciu o Program kontroli kompleksowej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Osinie.

(akta kontroli str. 8-18)

Ilekoć w niniejszym protokole użyto następujących skrótów, oznaczają one:

1. „Ośrodek” lub „OPS” „Kontrolowana jednostka” – Ośrodek Pomocy Społecznej w Osinie;
2. „Gmina” – Gmina Osina,
3. „ustawa o pomocy społecznej”, „u.p.s.” - ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214);
4. „Rozporządzenie w sprawie wywiadu środowiskowego” – Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z 2021 r., poz. 893 z późn. zm.);
5. „Kodeks postępowania administracyjnego” lub „k.p.a.” – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 572 z późn. zm.);
6. „Program dożywiania” lub „Program” - uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., poz. 1007 z późn. zm.) oraz uchwała nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028 (M. P. z 2023 r. poz. 881);
7. „FEBŻ” - Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 zatwierdzony komunikatem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 15 grudnia 2022 r. o podjęciu przez Komisję Europejską decyzji zatwierdzającej program „Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021–2027” (Monitor Polski, Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 28 grudnia 2022 r., poz. 1272);

8. „Wywiad”, „Wywiad środowiskowy” - kwestionariusz rodzinnego wywiadu środowiskowego, którego wzór został określony w załączniku Nr 1 do rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z 2021 r., poz. 893);
9. „Kryterium dochodowe”, „rozporządzenie w sprawie kryterium dochodowego” - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2024 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. poz. 1044);
10. „CAS” - Centralna Aplikacja Statystyczna;
11. „WTZ” - Warsztat Terapii Zajęciowej;
12. „GKRPA” - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Osinie.

Nadzór nad działalnością Ośrodka sprawuje Wójt Gminy Osina.

Ustalenia zawarte w protokole oparto o pisemne informacje udzielone przez Kierownika Ośrodka oraz skontrolowaną dokumentację.

Ustalenia kontroli

I. Struktura organizacyjna ośrodka pomocy społecznej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Osinie powstał na podstawie Zarządzenia Nr 6/90 Naczelnika Gminy Osina z dnia 21 maja 1990 r.

W kontrolowanym okresie Ośrodek posiadał statut, przyjęty uchwałą Nr XIII/95/2004 Rady Gminy Osina z dnia 30 marca 2004 r., zmieniany uchwałą:

- Nr XVI/120/2004 Rady Gminy Osina z dnia 2 września 2004 r.,
- Nr XXXIV/236/06 Rady Gminy Osina z dnia 29 czerwca 2006 r.,
- Nr XVI/110/2016 Rady Gminy Osina z dnia 27 października 2016 r.

Statut uwzględniał realizację zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej W okresie objętym kontrolą do podstawowych zadań Ośrodka należała realizacja zadań z zakresu ustawy o pomocy społecznej. Ponadto kontrolowana jednostka realizowała zadania z zakresu, m.in.:

1. ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1335),

2. ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1208),
3. ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 438 z późn. zm.),
4. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49),
5. ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 266 z późn. zm.),
6. ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673),
7. ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1829),
8. inne zadania wynikające z upoważnienia lub przepisów prawa.

Statut Ośrodka wprowadzono Uchwałą Nr XIII/95/2004 Rady Gminy Osina z 30.03.2004 r. w sprawie przyjęcia statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie, którą zmieniano. Ww. uchwałę zmieniano Uchwałą Nr XVI/120/2004 Rady Gminy Osina z dnia 2.09.2004 r., następnie Uchwałą Nr XXXIV/236/06 Rady Gminy Osina z dnia 29.06.2006 r. oraz Uchwałą Nr XVI/110/2016 Rady Gminy Osina z dnia 27 października 2016 r. w sprawie zmiany Statutu GOPS w Osinie.

Ustalono, że w §2 ust. 2 Statutu wskazano, że Siedzibą Ośrodka jest miejscowość Osina i nie podano dokładnego adresu kontrolowanej jednostki. Ponadto dokument nie określał treści pieczęci Ośrodka. W Statucie używano różnych nazw kontrolowanej jednostki, tzn. raz „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej”, a innym razem „Ośrodek Pomocy Społecznej w Osinie”. W związku z powyższym poinstruowano Kierownika Ośrodka konieczności ujednolicenia w treści Statutu nazwy Ośrodka oraz uzupełnienie badanego dokumentu o brakujące elementy i aktualne podstawy prawne w zakresie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673) oraz ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 806).

W kontrolowanym okresie Ośrodek posiadał regulamin organizacyjny, powołany na podstawie zarządzenia nr 2/2015 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie z dnia 20 maja 2015 r., zmieniany zarządzeniami kierownika:

- Nr 4/2016 z dnia 21 marca 2016 r.,
- Nr 4/2018 z dnia 29 czerwca 2018 r.,
- 1/2020 z dnia 2 stycznia 2020 r.,

Regulamin uwzględniał realizację zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej.

W kontrolowanym okresie siedziba Ośrodka mieściła się w budynku Urzędu Gminy Osina, który częściowo przystosowano do obsługi osób z niepełnosprawnością. Przed budynkiem znajdował się parking dla samochodów osobowych, w tym wydzielone miejsce dla osób niepełnosprawnych. Wejście do budynku usytuowane od głównej ulicy w miejscowości Osina. Przed schodami do wejścia znajdował się podjazd dla osób z niepełnosprawnością ruchową wyposażony w poręcz. Drzwi wejściowe do budynku przystosowano do przejazdu wózka inwalidzkiego. Swobodne poruszanie się przez osobę na wózku możliwe było na parterze budynku. Klienci z niepełnosprawnością i w kryzysie byli obsługiwani w przestrzeni dostosowanej do ich potrzeb, na parterze budynku lub w miejscu ich zamieszkania. Obsługa tzw. „trudnego klienta” następowała w ww. sposób, jednakże z uwagi na istniejące zagrożenie odbywała się w asyście drugiego pracownika socjalnego lub asystenta rodziny, bądź też policjanta (dzielnicowego) lub kuratora sądowego.

Klienci Ośrodka Pomocy Społecznej byli przyjmowani w siedzibie jednostki od poniedziałku do piątku w godzinach 7³⁰–10⁰⁰, w biurze pracownika socjalnego. W przypadku obecności pracownika socjalnego na terenie Ośrodka, wynikającej z niewykonywania pracy w środowisku, możliwa była również obsługa klientów poza wskazanym przedziałem czasowym.

Ośrodek wyposażono w sprzęt biurowy oraz komputerowy i w zakresie pomocy społecznej pracuje z zastosowaniem systemu informatycznego „Opieka”.

Ośrodkiem kieruje Kierownik, który reprezentuje go na zewnątrz i jest za niego odpowiedzialny.

Dokumentację bieżącą świadczeniobiorców przechowywano w teczkach osobowych podpisanych imieniem i nazwiskiem w metalowych zamykanych szafach, które znajdują się w biurze Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie. Pokoje zamykano na klucz.

Budynek, w którym znajdował się Ośrodek posiadał system alarmowy, bez monitoringu.

Świadczenia wypłacano w kasie Banku Spółdzielczego w Nowogardzie, przekazem pocztowym lub na wskazane konto.

Ośrodek posiadał aktualne przepisy kancelaryjne oraz jednolity rzeczowy wykaz akt (JRWA), zaakceptowane przez archiwum państwowe pismami w sprawie określenia instrukcji kancelaryjnej i uzgadniające JRWA pismami znak:

- 1) O-III.401-37/2011 z dnia 09.11.2011 r.
- 2) OKN.420.2.2014 z dnia 18.01.2024 r.

Ustalono, że wydawanym decyzjom nadawano numery zgodnie z przyjętym JRWA, a wnioski klientów kierowane do Ośrodka rejestrowano zgodnie z przyjętą instrukcją kancelaryjną.

Organizację przyjmowania skarg reguluje Zarządzenie Nr 8/2021 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie ustalenia procedury przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków w Ośrodku Pomocy Społecznej w Osinie. W kontrolowanej jednostce prowadzony był rejestr skarg i wniosków. Ustalono, że w okresie objętym kontrolą nie było skarg na pracowników Ośrodka, ani na działalność kontrolowanej jednostki.

Ośrodek nie dysponował samochodem służbowym, a pracownicy socjalni, przeprowadzający wywiady środowiskowe, po terenie Gminy, poruszali się samochodami prywatnymi. Pracownicy socjalni posiadali legitymacje służbowe, zgodne z wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Wyjścia pracowników socjalnych były prawidłowo dokumentowane w rejestrze wyjść służbowych.

Na stanowisku Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie od dnia 1 grudnia 2017 r. jest zatrudniona Anna Kaliczyńska.

Na podstawie art. 110 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej, w kontrolowanym okresie, upoważnienie do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej posiadała Pani Anna Kaliczyńska Kierownik Ośrodka, na podstawie upoważnienia Nr Or.0052.8.2017 Wójta Gminy Osina z dnia 1 grudnia 2017 r.

Na podstawie art. 110 ust. 8 ustawy o pomocy społecznej, w kontrolowanym okresie, upoważnienie do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej posiadała Pani Magdalena Michalek, starszy specjalista pracy socjalnej, na podstawie upoważnienia Nr Or.0052.2.2024 Wójta Gminy Osina z dnia 23 kwietnia 2024 r.

(akta kontroli str. 19–22 i 61)

II. Stan zatrudnienia i kwalifikacje osób zatrudnionych

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Osinie w dniu kontroli zatrudnionych było 5 pracowników, w tym 2 pracowników socjalnych.

Na podstawie uchwały nr VIII/48/2015 Rady Gminy Osina z dnia 12 listopada 2015 r. w sprawie wspólnej obsługi zapewnionej przez Gminę Osina, Ośrodek ma zapewnioną obsługę finansową i kadrową ze strony Gminy.

Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać, co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Kierownik Ośrodka spełniała wymogi kwalifikacyjne określone w art. 122 ust. 1 ustawy.

Wymagania kwalifikacyjne pracowników socjalnych określa art. 116 ust. 1 oraz art. 156 ustawy o pomocy społecznej. W trakcie kontroli ustalono, że pracownicy socjalni spełniali wymagane przepisami kwalifikacje.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Brzmienie art. 110 ust. 11 ustawy dopuszcza dwa sposoby ustalania liczby pracowników socjalnych - w odniesieniu do liczby mieszkańców lub w odniesieniu do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną. Ośrodek w Osinie ustalał liczbę pracowników socjalnych w odniesieniu do liczby mieszkańców. Na dzień rozpoczęcia kontroli liczba mieszkańców Gminy Osina wynosiła 2808 osób.

W myśl art. 110 ust. 12 ww. ustawy ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych. Należy, zatem stwierdzić, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych Ośrodka na dzień kontroli nie był zgodny z art. 110 ust. 11 i ust. 12 ustawy.

Podczas analizy przedkontrolnej ustalono, że po kontroli kompleksowej w 2018 r., pismem znak: ZPS-3.431.1.5.2018.MS z dnia 2 stycznia 2019 r. wojewoda zachodniopomorski zalecił zintensyfikowanie działań mających na celu doprowadzenie do zatrudnienia odpowiedniej liczby pracowników socjalnych. Na podstawie informacji znajdujących się na stronie BIP Ośrodka ustalono, że Kierownik Ośrodka podejmowała intensywne działania w kierunku realizacji zalecenia pokontrolnego poprzez wielokrotne publikowanie i wywieszanie ogłoszeń o naborze na stanowisko pracownika socjalnego oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Powiatowym Urzędem Pracy w Goleniowie. Niestety podejmowane działania nie przynosiły skutku, ponieważ nie było kandydatów, spełniających wymogi w zakresie kwalifikacji, bądź też nie było w ogóle osób chętnych do pracy w zawodzie pracownika socjalnego. Kierownik Ośrodka przedłożyła do wglądu dokumentację potwierdzającą podejmowane działania oraz wyjaśnienie, które przyjęto.

Należało zatem uznać, że zalecenie pokontrolne zostało zrealizowane.

W dniu 23 października 2024 r., po zakończeniu kontroli, do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wpłynęło pismo znak: 0810.1.2024.AK z dnia 21 października 2024 r. z informacją od Kierownika Ośrodka o zatrudnieniu na stanowisku pracownika socjalnego osoby posiadającej niezbędne kwalifikacje.

Ponadto analiza sprawozdania rocznego MRiPS-06 - wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej, za I-XII 2024 r. wykazała, że w 2024 r. w OPS w Osinie zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych. Ponadto fakt zatrudniania 3 pracowników socjalnych potwierdza informacja opublikowana na stronie internetowej, pod adresem: <https://www.osina.pl/118-kontakt/1809-osrodek-pomocy-spoecznej-w-osinie> (dostęp w dniu 17.09.2025 r.).

Należy zatem uznać, że nieprawidłowość w zakresie liczby zatrudnionych pracowników socjalnych została wyeliminowana.

Pracownikom socjalnym, realizującym pracę socjalną w środowisku, wypłacono dodatek do wynagrodzenia zasadniczego zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej, który nie był wliczany do wysokości wynagrodzenia zasadniczego osób zatrudnionych na stanowisku pracownika socjalnego.

Pracownicy socjalni, w kontrolowanym okresie, korzystali ze swojego uprawnienia do szkoleń podnoszących poziom bezpieczeństwa osobistego podczas wykonywania czynności zawodowych, określonego w art. 121 ust. 2c ustawy o pomocy społecznej. Jednak nie korzystali z prawa do superwizji określonej w art. 121a ustawy o pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni realizowali obowiązek wynikający z art. 119 ust. 2 pkt 6 u.p.s., polegający na podnoszeniu swoich kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach. W okresie objętym kontrolą pracownicy socjalni brali udział w szkoleniach, pn.:

1. „Budowanie odpowiedzialności emocjonalnej w pracy z rodziną przeżywającą problemy opiekuńczo-wychowawcze” – 1 osoba;
2. „Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno- pomocowych w myśl znowelizowanych przepisów prawa” – 2 osoby;
3. „Szkolenie specjalistyczne z zakresu opracowania i redakcji indywidualnych planów usług społecznych, zgodnie z rozporządzeniem RM z dnia 30 marca 2020 r. w sprawie szkoleń dla pracowników CUS” – 2 osoby;
4. „Procedura zabezpieczenia i umieszczenia dzieci oraz standardy ochrony małoletnich w świetle nowych regulacji prawnych w teorii i praktyce” – 2 osoby;
5. „ABC pracownika socjalnego w zakresie zmieniającego się prawa” - 2 osoby;
6. „Praca socjalna w zakładach karnych” – 2 osoby.

Ośrodek stosuje zabezpieczenia, określone w art. 100 ust. 6 u.p.s. w celu ochrony danych osobowych. Jednostka wprowadziła politykę ochrony danych osobowych zarządzeniem nr 2/2018 r. z 25.05.2018 r. w sprawie wdrożenia Polityk Ochrony Danych Osobowych w OPS w Osinie. Załącznikiem jest Polityka Ochrony Danych Osobowych.

(akta kontroli str. 23-29 i 172-180)

III. Ogólne założenia polityki społecznej

W kontrolowanym okresie Gmina Osina posiadała Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, określoną art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej, przyjętą uchwałą Nr XXIX/195/20 Rady Gminy Osina z dnia 29 maja 2018 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osina na lata 2018-2026. Ustalono, że Strategia na str. 43 wskazuje jedynie źródła finansowania natomiast zgodnie z art. 16b ust. 2 pkt 3c wskazuje, że strategia zawiera w szczególności określenie sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych.

W wyniku analizy ustalono, że w Strategii wskazano źródła finansowania, jednak nie określono jej ram finansowych. Samo wskazanie źródeł finansowania nie wyczerpuje realizacji treści ww. przepisu, ponieważ nie pozwala na szacunkowe choćby określenie kosztów realizacji założeń, czyli jej ram finansowych. Nadmienić należy, że pojęcie ram finansowych określonych w strategii rozwiązywania problemów społecznych powinno być odnoszone nie tylko do wskazania źródeł finansowania realizacji strategii, ale również do podania minimalnych i maksymalnych granic tego finansowania. Pojęcie „ramy finansowe” nie powinno być zawężane wyłącznie do określenia źródeł finansowania. Gdyby ustawodawca miał taki zamiar, najprawdopodobniej użyłby innego, bardziej jednoznacznego określenia. Zastosowanie terminu „ramy finansowe” wskazuje na konieczność określenia granic finansowania realizacji strategii, co może polegać na przedstawieniu szacunkowego zakresu środków finansowych (np. w formie przedziału od...do...). Należy również podkreślić, że samo wymienienie źródeł finansowania nie dostarcza informacji o realnej wykonalności zamierzonych celów strategicznych, ponieważ brak jest danych dotyczących konkretnych zasobów finansowych oraz możliwości oceny adekwatności tych celów względem dostępnych środków. Strategia, tak jak ocena zasobów pomocy społecznej, służy do planowania budżetu gminy na kolejny rok.

Dodatkowo wskaźniki ilościowe w Strategii nie mają wartości początkowych ani prognozowanych, co uniemożliwia ocenę realizacji założeń. „Raport z ewaluacji i monitoringu” opisuje cele operacyjne, ale nie odnosi się do zadań z przypisanymi wskaźnikami. W raporcie zastosowano pięciostopniową skalę oceny realizacji celów (od 1 – niezrealizowany do 5 – całkowicie zrealizowany), ale brak jasnych kryteriów dla poszczególnych stopni. Wszystkie cele oceniono na poziomie 5, mimo że realizacja

strategii zaplanowana jest na lata 2018–2026. Opisy działań w kolumnie „Uzasadnienie” nie zawierają danych liczbowych ani przypisania do konkretnych zadań. Pouczono Kierownika Ośrodka o zasadności określenia jasnych kryteriów oceny realizacji celów oraz przypisywania poszczególnych działań do konkretnych zadań. (akta kontroli str. 30–31 i 61).

Nie wniesiono innych uwag do badanego dokumentu.

Określona w art. 16a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej „Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 r.” została przedłożona Radzie Gminy Osina oraz przekazana w CAS do Urzędu Marszałkowskiego w dniu 27.04.2023 r., tj. w terminie określonym w art. 16a ust. 4 ww. ustawy. Ocena nie zawiera rekomendacji, które stanowią podstawę do planowania budżetu na rok następny.

Nie wniesiono innych uwag do badanego dokumentu.

Podczas czynności kontrolnych ustalono, że w kontrolowanym okresie Kierownik OPS opracowała, określone w art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, sprawozdania roczne z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie wraz z potrzebami w zakresie pomocy społecznej (za 2022 r. w dniu 31.03.2023 r., natomiast za rok 2023 w dniu 04.03.2024 r.).

Sprawozdania resortowe MRiPS-03 i MRiPS-05 za 2023 r., przekazywane Wojewodzie Zachodniopomorskiemu za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej były przesyłane w terminach określonych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

W kontrolowanym okresie Gmina Osina zabezpieczała potrzeby mieszkańców w zakresie schronienia dla osób bezdomnych na podstawie:

- Porozumienia międzygminnego z gminą Goleniów Nr 3/WAS/AS/2019 z dnia 26.02. 2019 r. w sprawie prowadzenia Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn oraz zasad określenia i udziału w kosztach jej utrzymania – dla 2 osób;
- Porozumienia międzygminnego z gminą Goleniów Nr 1/2024 z dnia 09.01.2024 r. w sprawie prowadzenia Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn oraz zasad określenia i udziału w kosztach jej utrzymania - dla 3 osób;

- Umowy Nr 1/2022 na zakup usługi udzielania schronienia zawartej w dniu 19.12.2022 r. ze Stowarzyszeniem „Diogenes” z siedzibą w Rynowie – wg potrzeb;
- Umowy na zakup usługi udzielania tymczasowego schronienia w Schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi zawartej w dniu 16.04.2024 r. ze Stowarzyszeniem „Z sercem na dłoni” z siedzibą w Bydgoszczy – wg potrzeb.

W kontrolowanym okresie pomoc w formie tymczasowego schronienia zapewniono w:

- 2023 r.:
 - a) dla 1 osoby w schronisku dla osób bezdomnych,
 - b) dla 2 osób w noclegowni,
- 2024 r.:
 - a) dla 1 osoby w schronisku dla osób bezdomnych,
 - b) dla 1 osoby w noclegowni.

W badanym okresie żadnej osobie nie udzielano pomocy w formie schronienia tymczasowego w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni.

W kontrolowanym okresie Gmina nie zapewniała tymczasowego schronienia w formie ogrzewalni. Zważywszy na to, że art. 48a ust. 1 i ust. 4 ustawy o pomocy społecznej określa cztery formy tymczasowego schronienia, tj. noclegownię, schronisko dla osób bezdomnych albo schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz ogrzewalnię, obligatoryjny charakter zadania wynikającego z art. 17 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy wymaga realizacji poprzez zapewnienie tymczasowego schronienia we wszystkich ww. formach. Należy zatem uznać, że w kontrolowanym okresie Gmina Osina nie realizowała w całości zadania własnego, określonego w ustawie o pomocy społecznej.

Gmina zgłosiła do rejestru miejsc, w których gminy województwa zachodniopomorskiego udzielają tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach (art. 48a ust. 11 u.p.s.), miejsca w których udzielała schronienia tymczasowego. Zgłoszenie nastąpiło w terminie określonym ustawowo (art. 48a ust. 11c u.p.s.).

Nie wniesiono innych uwag do badanego obszaru.

Kierownik Ośrodka poinformowała, że pracownicy socjalni oraz lokalna przychodnia zdrowia zapewniają wsparcie osobom z zaburzeniami psychicznymi. Współpraca pozwoliła wypracować metody wsparcia środowiskowego dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin. Problemy związane ze zdrowiem psychicznym są rozwiązywane na bieżąco poprzez działania pracownika socjalnego, który udziela wskazówek dotyczących odpowiednich działań wobec osób chorych psychicznie. Rodzinom oferowane jest wsparcie psychologiczne oraz specjaliści ds. uzależnień, udzielane przez psychologa w Punkcie Konsultacyjnym GKRPA w Osinie (Osina 62, 72-221 Osina) w drugą i czwartą środę miesiąca w godzinach od 14:00 do 17:00, a także pomoc prawna świadczona przez radcę prawnego w Urzędzie Gminy Osina (Osina 62, 72-221 Osina) w każdy piątek w godzinach od 14:00 do 17:00.

Dodatkowym elementem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin jest udostępnianie przez pracowników socjalnych numerów ogólnopolskich bezpłatnych infolinii, oferujących pomoc psychiatryczną, prawną, seksuologiczną, terapeutyczną i dotyczącą uzależnień.

Nie wniesiono uwag w badanym obszarze.

Kierownik Ośrodka poinformowała, że w okresie poddanym kontroli Gmina zapewniała poradnictwo:

- psychologiczne – w siedzibie Urzędu Gminy, dwa razy w miesiącu, w pierwszą i третią środę miesiąca, w godz. 15⁰⁰-17⁰⁰,
- terapeuty uzależnień – w siedzibie Urzędu Gminy, dwa razy w miesiącu, w pierwszą i третią środę miesiąca, w godz. 15⁰⁰-17⁰⁰,
- prawne i mediacyjne – w siedzibie Urzędu Gminy, w każdy piątek, w godz. 9⁰⁰ – 13⁰⁰,
- socjalne i w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej – w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej, w każdy piątek w godz. 13⁰⁰ – 15⁰⁰.

Informacja o formach poradnictwa dostępna była na stronie internetowej Ośrodka, w zakładce „Aktualności”.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

W kontrolowanym okresie Gmina nie prowadziła i nie zapewniała miejsc w mieszkaniach wspomaganych lub treningowych, określonych z art. 53 ustawy o pomocy społecznej. Potrzeb w tym zakresie nie zdiagnozowano również w Strategii rozwiązywania problemów Społecznych. Jednocześnie ustalono, że w Strategii na str. 40 jednym z zadań, w celu operacyjnym 3.1. pn. „Utworzenie i doskonalenie systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych”, jest zadanie nr 5 pn. „Rozwój systemu wsparcia pozainstytucjonalnego na rzecz osób niepełnosprawnych, seniorów oraz osób ubiegających się o miejsca w DPS, poprzez, m.in.: tworzenie mieszkań socjalnych z zapleczem usług opiekuńczych lub tworzenie Domu Dziennego pobytu dla osób starszych”.

Kierownik Ośrodka poinformowała, że cyt.: „W przypadku konieczności przyznania pomocy w ww. formie Gmina Osina poszukiwać będzie miejsca w trybie pilnym w innej gminie lub organizacji pozarządowej, która świadczy tego typu usługi. Osobom z trudną sytuacją życiową, starszym, niepełnosprawnym, z rodzin zastępczych, ośrodków wychowawczych, Gmina Osina udziela pomocy na bieżąco. Wybudowanie i utrzymywanie mieszkania chronionego przekraczają aktualne możliwości finansowe gminy.”

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 u.p.s. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Obligatoryjny charakter ww. zadania wymaga od gminy, w szczególności zbadania potrzeb w zakresie prowadzenia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych oraz podjęcia niezbędnych działań w tym kierunku i w przypadku wystąpienia konieczności zapewnienia miejsc w ww. mieszkaniach. Należy zaznaczyć, że każdy organ administracji publicznej jest zobowiązany do wykonywania zadań, jakie spoczywają na nim z mocy ustawy. Może je realizować również na podstawie art. 25 u.p.s.

Nie wniesiono innych uwag do badanego obszaru.

W kontrolowanym okresie Gmina nie prowadziła domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym, określonych w art. 17 ust. 2 pkt 3 u.p.s. W przypadku konieczności zapewnienia całodobowej opieki i pielęgnacji osoby wymagającej takiej formy pomocy kierowane były do domów pomocy społecznej na terenie innych gmin.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Gmina realizowała zadanie własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 3b u.p.s. i uchwałą Nr XLIV/309/2024 Rady Gminy Osina z dnia 25 marca 2024 r. określiła szczegółowe warunki przyznawania usług wsparcia krótkoterminowego świadczonego w formie dziennej i w formie pobytu całodobowego, warunki odpłatności za te usługi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osinie, w okresie objętym kontrolą, nie realizował projektów socjalnych, określonych w art. 17 ust. 2 pkt 3a ustawy o pomocy społecznej. Kierownik Ośrodka poinformowała, że powodem było obciążenie pracowników socjalnych dodatkowymi zadaniami, wykonywanymi na rzecz obywateli Ukrainy, którzy przebywali na terenie Gminy, w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie. Wyjaśnienie przyjęto.

Jednocześnie Kierownik Ośrodka poinformowała, że:

- w dniach 21 czerwca – 30 sierpnia 2023 r. Ośrodek podjął współpracę z Towarzystwem „Nasze Szwederowo”, w ramach organizacji darmowej kolonii dla dzieci z terenu Gminy,
- w dniu 9 września 2023 r., pracownicy Ośrodka oraz Urzędu Gminy w Osinie, w ramach wolontariatu, wzięli udział w zbiórce środków finansowych na rzecz jednego z mieszkańców Gminy,
- w dniu 4 grudnia 2023 r. Ośrodek w Osinie brał udział w akcji „Szlachetna Paczka”,
- w dniu 7 grudnia 2023 r. pracownicy Ośrodka wzięli udział w akcji charytatywnej pn. „Drużyna Świętego Mikołaja”,
- w dniu 8 grudnia 2023 r. Wójt Gminy Osina, Kierownik oraz pracownicy Ośrodka zorganizowali coroczne spotkanie wigilijne dla osób samotnych, starszych i schorowanych.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Kierownik Ośrodka poinformowała, że w ramach zadania określonego w art. 17 ust. 2 pkt 5 u.p.s., Ośrodek rozpowszechnia wśród klientów informacje o aktualnych ofertach

pracy na terenie Gminy Osina oraz w Goleniowskim Parku Przemysłowym. Ponadto Gmina zawarła porozumienie z Powiatowym Urzędem Pracy w Goleniowie, w zakresie organizacji prac społecznie użytecznych. W 2023 r. do ww. prac skierowano 5 osób, a w 2024 r. do dnia kontroli do rzeczonych prac skierowano 3 osoby.

Dodatkowo Ośrodek współpracował z Zakładem Aktywności Zawodowej w Łozienicy oraz z dwoma przedsiębiorstwami znajdującymi się w Osinie, w zakresie rozpowszechniania, wśród klientów OPS, informacji o wolnych miejscach pracy. W wyniku tego zatrudnienie znalazło 6 osób.

(akta kontroli str. 31-67)

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

IV. Tryb przyznawania świadczeń z pomocy społecznej

W zakresie trybu przyznawania świadczeń z pomocy społecznej kontroli podlegają świadczenia w postaci:

1. zasiłków stałych,
2. zasiłków okresowych,
3. zasiłków celowych i specjalnych celowych,
4. dożywiania (posiłki, zasiłki celowe, pomoc rzeczowa),
5. usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
6. specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
7. kierowania do domów pomocy społecznej i ustalania odpłatności za pobyt w DPS,
8. pomocy rzeczowej w formie schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania,
9. zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
10. sprawienia pogrzebu,
11. kontraktów socjalnych.

Z analizy sprawozdania rocznego MRiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za 2023 r. oraz sprawozdania z dożywiania za 2023 r. wynika, że OPS w Osinie zrealizował następujące świadczenia:

- zasiłki stałe – dla 21 osób,
- zasiłki okresowe – dla 19 osób,
- posiłki - dla 37 osób,

- zasiłki pieniężne z programu „Posiłek w szkole i w domu” – dla 195 osób,
- zasiłki celowe i w naturze ogółem – dla 78 osób,
- schronienie – dla 3 osób,
- odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej – dla 9 osób,
- kontrakty socjalne – 15 kontraktów (część A),
- praca socjalna 197 osób (55 rodzin)

Na podstawie losowania, określonej liczby świadczeniobiorców z list wypłat poszczególnych świadczeń pieniężnych oraz z dostępnych list grup poszczególnych form pomocy niepieniężnej w marcu i wrześniu 2023 r. W razie braku na liście wystarczającej liczby świadczeniobiorców do wyboru próby, pod uwagę wzięte będą inne miesiące z okresu objętego kontrolą.

Zasiłki stałe i składki na ubezpieczenie zdrowotne

Sprawdzono wybraną dokumentację określonej liczby świadczeń obiorców, z list wypłat poszczególnych świadczeń pieniężnych w marcu 2023 r. i wrześniu 2023 r., którym przyznano zasiłki stałe, określone w art. 37 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy o pomocy społecznej, na podstawie następujących decyzji:

1. OPS.5010.21.2023 z dnia 22.06.2023 r.,
2. OPS.5010.16.2023 z dnia 22.06.2023r.,
3. OPS.5010.10.2024 z dnia 24.01.2024 r.,
4. OPS.5010.15.2024 z dnia 24.01.2022r.,

(akta kontroli str. 68)

Poddana kontroli dokumentacja zawiera wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków stałych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Dochód klientów był prawidłowo ustalany. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone art. 107 k.p.a. i wskazywały okres, na jaki został przyznany zasiłek stały oraz termin wypłaty świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Zasiłki okresowe

Sprawdzono wybraną, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób, którym przyznano zasiłki okresowe, określone w art. 38 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, na podstawie następujących decyzji:

1. OPS.5011.2.2024 z dnia 02.01.2024 r.,
2. OPS.5011.12.2023 z dnia 20.12.2023 r.,
3. OPS.5011.10.2.2023 z dnia 24.11.2023 r.,
4. OPS.5011.8.1.2023 z dnia 17.08.2023 r.,

(akta kontroli str. 69–70)

W sprawach zakończonych badanymi decyzjami brakowało oświadczeń o stanie majątkowym, określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Kierownik Ośrodka wyjaśniła, że ww. oświadczenia wypełniano podczas przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego po raz pierwszy. Natomiast w przypadku aktualizacji wywiadu pracownicy socjalni wykorzystywali druk oświadczenia, opatrzony klauzulą odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, który zawierał (w I oraz II części) katalog dochodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku z tytułu: pracy dorywczej, wynajmu mieszkania, stypendiów, świadczeń alimentacyjnych (w tym dobrowolnych), darowizn, zwrotu podatku dochodowego, świadczenia rentowo-emerytalnego, prowadzonej działalności gospodarczej, posiadanego gospodarstwa rolnego, odszkodowań, pożyczki i kredytu, dodatku mieszkaniowego, świadczeń rodzinnych, jednorazowego dochodu przekraczającego pięciokrotnie kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 11 u.p.s. i innych. W trakcie kontroli potwierdzono ww. stan faktyczny i wyjaśnienie przyjęto.

(akta kontroli str. 76)

Poddana kontroli dokumentacja zawiera wnioski z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków okresowych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób

i rodzin. Dochód klientów był prawidłowo ustalany. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres, na jaki przyznano zasiłek okresowy oraz termin wypłaty świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Zasiłki celowe, w tym specjalne zasiłki celowe

Sprawdzono wybraną, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób, którym przyznano zasiłki celowe, w tym specjalne zasiłki celowe, określone odpowiednio w art. 39 i art. 41 ustawy o pomocy społecznej, na podstawie następujących decyzji:

1. OPS.5012.15.6.2023 z dnia 22.09.2023 r.,
2. OPS.5012.22.7.2023 z dnia 22.09.2023 r.,
3. OPS.5012.35.2.2023 z dnia 17.05.2023 r.,
4. OPS.5012.14.7.2023 z dnia 25.09.2023 r.

(akta kontroli str. 71-72)

W sprawach zakończonych badanymi decyzjami brakowało oświadczeń o stanie majątkowym, określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Stanowisko w tym zakresie wskazano w niniejszym protokole na str. 17 – 18.

Decyzja wskazana w pkt 1, przyznająca specjalny zasiłek celowy oraz decyzje wskazane w pkt 2 i 4, przyznające zasiłek celowy zostały wydane na okres więcej niż jednego miesiąca.

Zasiłek celowy jest świadczeniem jednorazowym, możliwa jest jednak jego realizacja w częściach. Świadczenie to co do zasady ma charakter jednorazowy i tym odróżnia się od zasiłku stałego i okresowego. Wobec powyższego nie można wydać decyzji, w której organ przyzna kilka zasiłków celowych na dany okres, odnoszących się do tej samej potrzeby. Zachodzi też obawa, że takie działanie może być próbą obejścia przepisów dotyczących zasiłku okresowego. Niemniej należy zauważyć, że zaspokojenie konkretnej potrzeby może być rozłożone w czasie. Dotyczy to zwłaszcza remontów, napraw mieszkania czy leczenia. Ponadto organ może mieć wątpliwości czy wypłacenie

jednorazowej kwoty pieniężnej zostanie właściwie spożytkowane. Nie ma zatem przeszkód, by wypłaty takiej dokonać w częściach. Organ powinien bowiem dopasować rodzaj, formę i rozmiar świadczenia do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy (art. 3 ust. 3 u.p.s.). Ponieważ zasiłek celowy ma charakter pomocy doraźnej, ukierunkowanej na konkretny cel bytowy, nie jest świadczeniem przyznawanym „za okres”. Nie ma zatem do niego zastosowania przepis art. 106 ust. 3 u.p.s., z którego wynika, że świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznaje się i wypłaca za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją.¹ Ponadto rzeczona decyzja nie odzwierciedlała szczególnej sytuacji strony postępowania administracyjnego, która wynikała z zebranej dokumentacji spraw. Pouczono Kierownika Ośrodka o konieczności odzwierciedlania w uzasadnieniu faktycznym decyzji, przyznających specjalny zasiłek celowy, udokumentowanych i znanych organowi faktów świadczących o szczególnie uzasadnionym przypadku, uprawniającym do specjalnego zasiłku celowego.

Poddana kontroli dokumentacja zawiera wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków celowych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Prawidłowo ustalany był dochód klientów. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje (poza jedną) zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały przeznaczenie zasiłku oraz termin jego wypłaty. Jednakże w treści decyzji przyznającej specjalny zasiłek celowy nie wskazano szczególnej sytuacji uzasadniającej jego przyznanie. Szczególna sytuacja, uprawniająca do uzyskania świadczenia była odzwierciedlona jedynie w dokumentacji sprawy. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

¹ Sierpowska, Pomoc społeczna. Komentarz, wyd. VI, Warszawa 2023, str. 230.

Program „Posiłek w szkole i w domu”

Ośrodek Pomocy Społecznej w Osinie udzielał pomocy w zakresie dożywiania zgodnie z wieloletnimi programami wspierania gmin. Pomoc była udzielana zgodnie z:

- uchwałą nr 140 Rady Ministrów z dnia 16 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023;
- uchwałą nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028.

Sposób realizacji ww. zadania w Gminie Osina regulowały:

- Uchwała Nr II/14/2018 Rady Gminy Osina z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu ośłonowego w zakresie rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023;
- Uchwała Nr II/15/2018 Rady Gminy Osina z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego w celu udzielenia wsparcia w ramach wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023;
- Uchwała Nr II/16/2018 Rady Gminy Osina z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023;
- Uchwała Nr XXXIII/242/2023 Rady Gminy Osina z dnia 25 stycznia 2023 r. w zmieniająca uchwałę sprawie podwyższenia kryterium dochodowego w celu udzielenia wsparcia w ramach wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023
- Uchwała Nr XXXIII/243/2023 Rady Gminy Osina z dnia 25 stycznia 2023 r. w zmieniająca uchwałę sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023;
- Uchwała Nr XLIII/297/2023 Rady Gminy Osina z dnia z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu ośłonowego w zakresie rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028;

- Uchwała Nr XLIII/298/2023 Rady Gminy Osina z dnia z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności oraz określenia zasad zwrotu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028.

W 2023 r., wg. sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” za 2023 r., pomoc z Programu w formie posiłku otrzymało 39 osób, w tym 38 dzieci. Natomiast od 1 stycznia 2024 r. do dnia kontroli, zgodnie z informacją otrzymaną od Kierownika Ośrodka, pomoc w formie posiłku otrzymało 25 osób, w tym 25 dzieci.

W okresie objętym kontrolą, 1 osobie przyznano pomoc w formie posiłku bez decyzji. W 2023 r., średni koszt jednego posiłku w jednostkach wynosił 6,60 zł. Natomiast od 1 stycznia 2024 r. do dnia kontroli, średni koszt jednego posiłku w jednostkach wynosił 6,30 zł.

W 2023 r. pomoc z Programu w formie świadczenia pieniężnego otrzymało 195 osób. Natomiast od 1 stycznia 2024 r. do dnia kontroli pomoc z Programu w formie świadczenia pieniężnego otrzymały 104 osoby.

W 2023 r. średnia wysokość świadczenia pieniężnego wynosiła 248,81 zł. Natomiast od 1 stycznia 2024 r. do dnia kontroli wysokość świadczenia pieniężnego wynosiła 249,38 zł.

W kontrolowanym okresie Ośrodek pokrywał koszty dożywiania dzieci uczących się na terenie Gminy, w:

- Zespole Szkół Niepublicznym w Radowie Wielkim,
- Zespole Szkół Specjalnych w Goleniowie,
- Szkole Podstawowej w Osinie,
- Przedszkolu Publicznym w Osinie,
- Zespole Szkół Prywatnych w Goleniowie,
- Zespole Szkół Publicznych im. Lotników Polskich w Mostach,
- Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii nr 1 w Szczecinie (tylko w 2023 r.).

W kontrolowanym okresie, w ramach Programu, w szkołach wydawano owoce i mleko.

Dzieci, którym przyznano pomoc z Programu w formie posiłku jadły takie same posiłki i podawane w taki sam sposób, co dzieci nie korzystające z pomocy społecznej. Posiłki były wydawane w oparciu o 5-dniowy jadłospis, który otrzymywały placówki (dni robocze).

W okresie objętym kontrolą, w czasie wolnym od zajęć szkolnych, dzieciom uczęszczającym do placówek oświatowych na terenie Gminy Osina, udzielano pomocy w formie posiłków w Przedszkolu Publicznym w Osinie. W czasie ferii zimowych i letnich oraz przerw świątecznych na wniosek rodzica przyznawane były również świadczenia pieniężne.

Kontrolę nad wydawaniem posiłków sprawowali dyrektorzy placówek oświatowych, w których wydawano posiłki oraz właściwe miejscowo Stacje Sanitarно-Epidemiologiczne.

Ponadto, w ramach Programu, Ośrodek opłacał posiłki wydawane w Schronisku dla Osób Bezdomnych „Diogenes” w Rynowie.

(akta kontroli str. 77–80)

Sprawdzono, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób otrzymujących pomoc w postaci posiłków oraz zasiłków celowych na zakup żywności, przyznaną na podstawie niżej wymienionych decyzji:

1. OPS.5023.10.3.2023 z dnia 05.09.2023 r.,
2. OPS.5023.2.2024 z dnia 03.01.2024 r.,
3. OPS.5023.7.1.2023 z dnia 02.01.2023 r.,
4. OPS.5023.2.4.2023 z dnia 01.09.2023 r.,
5. OPS.5012.15.7.2023 z dnia 22.09.2023 r.,
6. OPS.5012.35.4.2023 z dnia 22.09.2023 r.,
7. OPS.5012.22.7.2023 z dnia 22.09.2023 r.,
8. OPS.5012.19.3.2023 z dnia 18.08.2023 r.,
9. OPS.5012.29.2.2023 z dnia 22.09.2023 r.,
10. OPS.5012.46.3.2023 z dnia 22.09.2023 r.

(akta kontroli str. 81-83)

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie posiłków oraz

zasiłków celowych na zakup żywności poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Prawidłowo ustalany był dochód klientów. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 § 1 k.p.a. i wskazywały okres obowiązywania świadczeń oraz terminy wypłat/wydania. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

W sprawach zakończonych badanymi decyzjami brakowało oświadczeń o stanie majątkowym, określonym w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Stanowisko w tym zakresie wskazano w niniejszym protokole na str. 17 – 18.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Usługi opiekuńcze

Ustalono, że w kontrolowanym okresie Gmina Osina nie świadczyła usług opiekuńczych określonych w art. 50 ustawy o pomocy społecznej.

Kierownik Ośrodka poinformowała, że cyt.: „Przez cały rok 2023 r. do chwili obecnej do tutejszego Ośrodka nie wpłynęło żadne podanie w sprawie przyznania pomocy w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych. Jednakże z chwilą zaistnienia takiej potrzeby jesteśmy przygotowani do realizacji tego zadania.

Informacja o możliwości skorzystania z tej formy wsparcia znajduje się na stronie internetowej tut. Ośrodka <https://www.osina.pl/ops/pomoc-spoeczna>. (...) Na cały rok 2023 jak i obecny 2024 mamy podpisane porozumienie ze Starostą Goleniowskim nr UmPSU/23/0004 z dnia 13.01.2023 r. i nr UmPSU/24/0003 z dnia 04.01.2024 r. w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych, które między innymi obejmują usługi opiekuńcze. Z chwilą zaistnienia takiej potrzeby prace te realizowane będą przez osoby korzystające z pomocy tutejszego Ośrodka i będą to osoby z najbliższego otoczenia osoby potrzebującej w ramach pomocy sąsiedzkiej.

Zasadny przyznawania i ponoszenia opłat za usługi opiekuńcze w Gminie Osina regulowały:

- Uchwała Nr VII/62/2019 Rady Gminy Osina z dnia 18 września 2019 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat i trybu ich pobierania;
- Uchwała Nr XLIV/311/2024 Rady Gminy Osina z dnia 25 marca 2024 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz trybu pobierania oraz szczegółowych warunków przyznawania usług sąsiedzkich, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich oraz sposobu rozliczania wykonywania takich usług, jak również szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat.

Z informacji uzyskanych od Kierownika Ośrodka wynika, że w 2023 r. i 2024 r. Gmina Osina realizowała Program rządowy „Opieka wytchnieniowa - edycja 2023”.

Program kierowany był do dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, których członkowie rodzin lub opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę, wymagają wsparcia w postaci doraźnej, krótkotrwałej przerwy w sprawowaniu opieki oraz podniesienia swoich umiejętności i wiedzy w zakresie opieki na tym osobami. W roku 2023 r. z tej formy pomocy skorzystało 14 rodzin. Program realizowany był przez OPS w Osinie.

Kierownik Ośrodka poinformowała również, że w 2023 r. i 2024 r. Gmina Osina przystąpiła także do realizacji Programu rządowego „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej - edycja 2023”. Program kierowany był do dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. W roku 2023 r. z tej formy pomocy skorzystało 8 rodzin. Program realizowany był przez OPS w Osinie.

Dodatkowo Kierownik poinformowała, że Ośrodek każdego roku (od 2019 r.) zawierał umowę z Firmą Usługową, działającą na terenie Gminy Osina, na realizację usług opieki wytchnieniowej i asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.

W czasie trwania kontroli Kierownik Ośrodka deklarowała zamiar zawarcia umowy na świadczenie usług opiekuńczych z ww. Firmą.

W kontrolowanym okresie w celu zapewnienia usług opiekuńczych Ośrodek podpisał porozumienia na 2023 r i 2024 r. ze Starostą Goleniowskim, na podstawie którego w ramach prac społecznie użytecznych osoby bezrobotne, kierowane do wykonywania ww. prac miały świadczyć usługi opiekuńcze (5 osób w latach 2023 – 2024)

Jakość usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania nie była nadzorowana z uwagi na to, że Ośrodek ich nie świadczył (brak wniosków o pomoc).

(akta kontroli str. 83-90)

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Pomoc w formie schronienia

W toku kontroli ustalono, że szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia udzielających schronienia osobom bezdomnym z terenu Gminy Osina regulowała uchwała Nr VII/6/2017 Rady Gminy Osina z dnia 18 września 2019 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach udzielających schronienia osobom bezdomnym, dla których ostatnim miejscem zameldowania na pobyt stały była Gmina Osina.

Ustalono, że ww. uchwała w § 3 określała, że osoby posiadające dochód poniżej kryterium dochodowego z pomocy społecznej, nie ponoszą odpłatności za pobyt w miejscu tymczasowego schronienia oraz że odpłatność będzie ustalana w procentach dobowego kosztu utrzymania osoby bezdomnej w ośrodku. Powyższe było sprzeczne z art. 97 ust. 1a ustawy o pomocy społecznej.

Zważywszy na to, że zgodnie z art. 97 ust. 5 u.p.s. rada gminy w drodze uchwały ustala, w zakresie zadań własnych, szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia, poinstruowano Kierownika Ośrodka o konieczności wystąpienia do Rady Gminy Osina z wnioskiem o powołanie uchwały zgodnej z przepisami ustawy o pomocy społecznej.

Ustalono, że przed sporządzeniem niniejszego protokołu w Gminie podjęto uchwałę Nr III/13/2024 Rady Gminy Osina z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia, mieszkaniach

treningowych i mieszkaniach wspomaganych, która wyeliminowała stwierdzone w toku kontroli uchybienia.

(akta kontroli str. 91–92 oraz 169-171)

W kontrolowanym okresie Gmina zapewniała schronienie, określone w art. 48 u.p.s. osobom, które są go pozbawione, w schronisku dla osób bezdomnych oraz w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i noclegowni, jednak nie zapewniała tymczasowego schronienia w formie ogrzewalni. Stanowisko w tym zakresie przedstawiono w niniejszym protokole na str. 11.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej przyznanie świadczenia z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej. Ustalono, że dla osób bezdomnych przebywających w miejscach schronienia tymczasowego wydano decyzje administracyjne.

Z pomocy w formie schronienia tymczasowego, w kontrolowanym okresie, skorzystały 3 osoby (2 osoby w noclegowni i 1 osoba w schronisku). Sprawdzono dokumentację osób, którym wydano decyzję o skierowaniu do noclegowni oraz schroniska dla osób bezdomnych, tj.:

1. OPS.2022.1.1.2020.MM z dnia 01.06.2020 r.,
2. OPS.5022.1.2022 z dnia 03.01.2022 r.,
3. OPS.5022.1.5.2022.MM z dnia 14.04.2022 r.

(akta kontroli str. 93)

Decyzje wymienione w pkt 1 i 2 udzielały stronom schronienia tymczasowego na czas nieokreślony w noclegowni, jednak w dniu kontroli nie funkcjonowały już w obrocie prawnym. Kierownik Ośrodka złożyła wyjaśnienie, zgodnie z którym cyt.: „W dniu 01.06.2020 r. Pan (...) zwrócił się do Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie z wnioskiem o udzielenie schronienia. Tutejszy Ośrodek przychylił się do wniosku Pana (...) wydał decyzję administracyjną nr OPS.5022.1.1.2020 z dnia 01.06.2020 r. orzekającą o udzieleniu schronienia poprzez przyznanie tymczasowego miejsca w Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn w Budnie na okres od 01.06.2020 r. na czas nieokreślony. Z uwagi na fakt, że Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn w Budnie nie jest schroniskiem w myśl art. 48a ust. 8 ustawy o pomocy społecznej pomoc w niej przyznana w formie tymczasowego schronienia nie wymagała przeprowadzenia

rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej. W związku z okolicznością śmierci Strony w dniu 31.10.2023 r. tutejszy Organ w myśl art. 162 § 1 pkt 1 i § 3 kodeksu postępowania administracyjnego wyeliminował w/w decyzję z obiegu prawnego poprzez wydanie decyzji nr OPS.5022.1.2023.MM z dnia 02.11.2023 stwierdzającej jej wygaśnięcie.”

Ponadto Kierownik Ośrodka wyjaśniła, że cyt.: „W dniu 03.01.2022 r. Pan (...) zwrócił się do Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie z wnioskiem udzielenie schronienia. Tutejszy Ośrodek przychylił się do wniosku Pana (...) wydał decyzję administracyjną nr OPS.5022.1.2022 z dnia 03.01.2022 r orzekającą o udzieleniu schronienia poprzez przyznanie tymczasowego miejsca w Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn w Budnie na okres od 03.01.2022 r. na czas nieokreślony. Uwagi na fakt, że Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn w Budnie nie jest schroniskiem w myśl art. 48a ust. 8 ustawy o pomocy społecznej, pomoc w niej przyznana w formie tymczasowego schronienia nie wymagała przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej. Wobec zaistniałych okoliczności dotyczących nieprawidłowości wobec przeprowadzonego postępowania tj. wydania decyzji administracyjnej udzielającej schronienia w noclegowni tutejszy Organ wszczął postępowanie administracyjne w sprawie uchylenia przedmiotowej decyzji i decyzją o numerze OPS.5022.1.1.2024 z dnia 24.04.2024 r. w myśl art. 155 kodeksu postępowania administracyjnego uchylił w całości za zgodą strony w/w decyzję i w ten sposób wyeliminował ją z obiegu prawnego.”

W związku z tym, że zgodnie z art. 106 ust. 2 u.p.s. udzielenie świadczeń w postaci schronienia w formie ogrzewalni i noclegowni nie wymaga wydania decyzji administracyjnej, wyjaśnienie przyjęto.

Poddana kontroli dokumentacja zawiera wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie świadczeń w formie skierowania do schroniska dla osób bezdomnych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób. Dochód klientów był prawidłowo ustalany. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone

w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres obowiązywania świadczeń. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Kierowanie do domu pomocy społecznej

Ustalano, że w kontrolowanym okresie, osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych umieszczano w domach pomocy społecznej, określonych w art. 54 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Sprawdzono wybraną, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób skierowanych do domu pomocy społecznej i ponoszących odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej, na podstawie następujących decyzji:

1. OPS.5026-DPS-06AB/22 z dnia 04.03.2021 r. (decyzja kierująca),
2. OPS.5026.DPS.6.2021 z dnia 07.04.2021r. (decyzja ustalająca odpłatność),
3. OPS.5026.DPS.07.AB.2023 z dnia 21.07.2023 r. (decyzja zmieniająca odpłatność),
4. OPS.5026.DPS.7.2024.AB z dnia 26.03.2024 r. (decyzja zmieniająca odpłatność),
5. OPS.5026.DPS.11.MM.2023 z dnia 17.11.2023 r. (decyzja kierująca),
6. OPS.5026.10.DPS.2024.MM z dnia 12.02.2024 r. (decyzja ustalająca odpłatność),
7. OPS.5026.DPS.09.AB.2023 z dnia 19.01.2023 r. (decyzja kierująca),
8. OPS.5026.9.DPS.2023 z dnia 06.07.2023 r. (decyzja zmieniająca odpłatność).

(akta kontroli str. 150-152)

Poddana kontroli dokumentacja zawiera wniosek o umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie świadczeń w formie odpłatności za pobyt w DPS poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób. Dochód klientów był prawidłowo ustalany. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres obowiązywania świadczeń. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Sprawienie pochówku

Zgodnie z art. 44 ww. ustawy Gmina powołała uchwałę nr XLII/284/2023 Rady Gminy Osina z dnia 16 listopada 2023 r. w sprawie określenia zasad sprawienia pogrzebu przez Gminę Osina.

Ustalono, że w kontrolowanym okresie Gmina Osina nie udzielała pomocy w formie sprawienia pochówku, określonej art.17 ust. pkt 15 ustawy o pomocy społecznej.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

V. Sposób organizowania pomocy (świadczenia niepieniężne)

Praca socjalna

Na podstawie analizy dokumentacji stwierdzono, że w kontrolowanym okresie pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie świadczyli pracę socjalną mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych, określoną w art. 6 pkt 12 i art. 45 ustawy o pomocy społecznej.

Z uzyskanych od Kierownika Ośrodka informacji wynika, że w 2023 r. wyłącznie pracę socjalną świadczone dla 35 osób, a w 2024 r. dla 22 osób (akta kontroli str. 159).

Podczas czynności kontrolnych zbadano sprawy 10 rodzin, którym udzielono pomocy, wyłącznie w formie pracy socjalnej.

Ustalono, że praca socjalna dokumentowana była prawidłowo w wywiadach środowiskowych oraz notatkach służbowych z wizyt odbytych w środowisku, które odbywały się z co 2-4 miesiące. Osoby objęte pracą otrzymywały niezbędną pomoc, dostosowaną do indywidualnych potrzeb.

Pracownicy socjalni przy wypełnianiu swoich obowiązków wykazywali się dużym zaangażowaniem. Podejmowali na rzecz mieszkańców Gminy liczne inicjatywy i podejmowali działania wychodzące poza zakres standardowych działań, co zostało opisane w protokole na str. 15 (akta kontroli str. 38-41).

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji w obszarze pracy socjalnej.

Jednocześnie ustalono, że pomoc świadczona wyłącznie w formie pracy socjalnej nie była wykazana w sprawozdaniu rocznym. W związku z tym poinstruowano Kierownika

o konieczności wskazywania w Dziale 2 sprawozdania MRiPS-03 pomocy udzielanej wyłącznie w postaci pracy socjalnej.

Kierownik Ośrodka poinformowała, że cyt.: „Pracownik socjalny podejmuje szeroki wachlarz działań w organizacji pracy socjalnej na rzecz klienta i mieszkańca Gminy Osina. Osoby zainteresowane korzystają z porad pracownika socjalnego, mediacji środowiskowych (konflikty sąsiedzkie, rodzinne).

Pracownik socjalny podejmując pracę w terenie pracy socjalnej spotyka się, kontaktuje się sołtysem osobiście lub telefonicznie, z którym przeprowadza rozmowę o sytuacji osób w sołectwie. Sołtysi zgłaszają na bieżąco potrzeby mieszkańców.

Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi pracę socjalną w środowisku lokalnym poprzez:

- dostarczanie żywności w ramach realizacji Programu POPŻ dla osób/rodzin, które mają trudności komunikacyjne, zdrowotne,
- pozyskanie, pocięcie drewna i przekazanie dla osób/rodzin,
- udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych,
- pomocy w uzyskaniu dla osób będących w trudnej sytuacji życiowej poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów i udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe oraz wspieranie w uzyskiwaniu pomocy, współpracy i współdziałaniu z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczania trudności w prawidłowym funkcjonowaniu osób i rodzin,
- organizowaniu różnorodnych form pomocy, w szczególności z wykorzystaniem projektów socjalnych, odpowiadających zmieniającym się potrzebom społecznym,
- pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji wychowawczej przez prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej,
- pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie w ramach procedury Niebieskiej Karty,
- prowadzeniu działań interwencyjnych.

Pracownik socjalny współpracuje z:

- Powiatowym Urzędem Pracy,
- Posterunkiem Policji,

- szkołą,
- psychologiem,
- służbą zdrowia,
- GKRPA,
- asystentem rodziny,
- kuratorem zawodowym,
- Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności,
- PCPR.”

(akta kontroli str. 38-41, 154–155 oraz 160–163)

Kontrakty socjalne

Kontrola wykazała, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Osinie w 2023 r. zawarł 8 kontraktów socjalnych część A oraz 7 kontraktów socjalnych część B, określonych w art. 108 ustawy o pomocy społecznej. Natomiast podczas analizy przedkontrolnej ustalono, że w sprawozdaniu rocznym za 2023 r. wykazano 15 kontraktów socjalnych część A. W związku z powyższym pouczono Kierownika Ośrodka o konieczność wzmożenia nadzoru nad rzetelnym wprowadzaniem danych do sprawozdania rocznego pn. MRiPS-03, publikowanego w CAS.

Należy wskazać, że kontrakt socjalny jest jednym z narzędzi pracy socjalnej, również jej dokumentowania.

Kontrakty zawierane były w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej (część A) oraz w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu (część B). Sprawdzono wybraną dokumentację 4 osób, z którymi w 2023 r. podpisano kontrakt socjalny:

1. Kontrakt z dnia 14.02.2023 r. - część A,
2. Kontrakt z dnia 17.08.2023 r. – część A,
3. Kontrakt z dnia 18.12.2023 r. – część B,
4. Kontrakt z dnia 02.08.2023 r. – część B.

(akta kontroli str. 164-167)

W każdym przypadku pracownik socjalny monitorował sytuację osoby, z którą został zawarty kontrakt socjalny oraz dokonał oceny realizacji działań ustalonych w kontrakcie socjalnym.

Jednocześnie ustalono, że w kontraktach socjalnych cele główne i szczegółowe zostały określone przejrzysto i spójnie. Pracownik socjalny czynnie uczestniczył w realizacji kontraktu. Do kontraktu dołączono zaświadczenia/wypisy szpitalne i inne dokumenty, które świadczą o tym, że klient realizował założenia kontraktu. Po dokonaniu oceny, pracownik socjalny, monitorował środowisko i dokumentował podjęte działania oraz sytuację w środowisku.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Ośrodek w Osinie, w kontrolowanym okresie, współpracował z/ze:

- Stowarzyszeniem Inicjatyw Społecznych AWIS w Nowogardzie,
- Stowarzyszeniem Kreatywnych Osiniaków SKOS w Osinie,
- Caritas Archidiecezji Szczecińsko – Kamieńskiej w Szczecinie.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową

Inicjatywa finansowana ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, która ma na celu wsparcie osób w trudnej sytuacji materialnej poprzez dostarczanie im pomocy żywnościowej oraz organizowanie działań towarzyszących, mających na celu ich integrację społeczną. Program obejmuje zarówno dystrybucję paczek żywnościowych, jak i posiłków, a także oferuje wsparcie w postaci warsztatów i poradnictwa. W kontrolowanym okresie, w celu realizacji Programu, Ośrodek współpracował z Centrum Socjalnym „Caritas” Archidiecezji Szczeciński Kamieńskiej w Szczecinie.

Zgodnie z informacją uzyskana od Kierownika Ośrodka w 2023 r. wydano 184 skierowań, a od 01.01.2024 r. do dnia kontroli ww. nie wydano skierowań.

(akta kontroli str. 158)

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Za stwierdzone w niniejszym protokole uchybienia i nieprawidłowości odpowiedzialna jest Pani Anna Kaliczyńska - Kierownik Ośrodka.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie należy ocenić pozytywnie z uchybieniami.

Uchybienia wynikały z braku zatrudnienia odpowiedniej liczby pracowników socjalnych, przeoczeń i niewystarczającego nadzoru Kierownika Ośrodka, w okresie objętym kontrolą.

Ostatnia kontrola kompleksowa w Ośrodku Pomocy Społecznej w Osinie przeprowadzona przez zespół inspektorów Wydziału Spraw Społecznych Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie odbyła się w dniach 1-2 października 2018 r. Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej, w okresie od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia kontroli.

Działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie z uchybieniami i zalecono zintensyfikować działania mające na celu doprowadzenie do zatrudnienia odpowiedniej liczby pracowników socjalnych zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej.

Ustalono, że Kierownik Ośrodka podejmowała intensywne działania w celu zatrudnienia odpowiedniej liczby pracowników socjalnych. W związku z tym należało uznać, że zalecenie zostało zrealizowane.

Przeprowadzenie kontroli zostało odnotowane w książce kontroli pod nr 1/2024.

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy, co nie stanowi przeszkody do sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi

Egzemplarz nr 2

jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wobec zastrzeżeń.

Protokół sporządzono dnia 17 września 2025 r. w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których egzemplarz nr 1 pozostaje w jednostce kontrolowanej.

Miejsce i data podpisania protokołu:

Osina, 19.09.2025 r.

Dyrektor jednostki kontrolowanej:

Anna Kalczyńska

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie

Kontrolujący:

1. Iwona Szczygieł
Starszy inspektor wojewódzki
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej
2. Anna Karska
Inspektor wojewódzki
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Klauzula anonimizacji:

Zakres wyłączenia:

informacje mogące bezpośrednio lub w kontekście ujawnić dane osobowe osoby fizycznej.

Podstawa prawna wyłączenia i przetwarzania:

art. 5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022r poz. 902 – tekst jednolity), art. 5 ust.1. lit. B oraz art.6 ust.1 lit. C Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r z dnia 27 kwietnia 2016r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych, oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE

Osoba, która dokonała wyłączenia:

Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej

Podmiot, w interesie którego dokonano wyłączenia z jawności:

art. 8 ust. 5 w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej: (osoby fizyczne)